

Kente Karşı İşlenen Suçlar Bağlamında Grand İsis Otel Örneği: Otellerin Güvenliğini Yeniden Düşünmek*

The Case of Grand İsis Hotel in the Context of Crimes Against City: Rethinking the Safety and Security of Hotels

Arzu TOKER**, Rumeysa UNAT***

**Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü Yunus Emre Kampüsü, 26470, Tepebaşı, Eskişehir.

E-Posta: arzutoker@anadolu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-0619-9941

*** (Sorumlu Yazar) Arş. Gör., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü, 50300, Nevşehir.

E-Posta: rumeysaunat@nevsehir.edu.tr

ORCID: 0009-0002-6872-7620

MAKALE BİLGİLERİ

Makale işlem bilgileri:

Gönderilme tarihi: 18 Şubat 2024

Birinci düzeltme: 10 Nisan 2024

İkinci düzeltme: 21 Mayıs 2024

Kabul: 29 Mayıs 2024

Anahtar sözcükler: Deprem, Kente karşı suçlar, Otellerde güvenlik konuları, Adıyaman, Grand İsis Otel.

ARTICLE INFO

Article history:

Submitted: 18 February 2024

Resubmitted: 10 April 2024

Resubmitted: 21 May 2024

Accepted: 29 May 2024

Key words: Earthquake, Crimes against city, Safety and security issues in hotels, Adıyaman, Grand İsis Hotel.

ÖZ

Türkiye'de büyük kayıplara yol açan Kahramanmaraş depreminde çöken yüzlerce bina, binlerce insanın ölmesine neden olmuştur. Adıyaman'da yıkılan binalar arasında şehrin en büyük oteli Grand İsis Otel'in de olması gözleri konuklarına mezar olan otellere çevirmiştir. Depremde yıkılan tek otel olmasa da Türkiye eğitim gezisinde olan turist rehberi adayları ile KKTC'li çocuk voleybolcuların bu enkazda ölmesi Grand İsis Otel'i, mezar otellerin sembolü hâline getirmiştir. Bu çalışmada kentlere karşı işlenen suçlar bağlamında ele alınabilecek suistimallerin; Grand İsis Otel örneğinden yola çıkarak Kahramanmaraş depreminde yıkılan tüm otellerin durumunu, hataların çerçevesini ve turizm medyası yoluyla kamuoyunda nasıl temsil edildiğini ortaya koymak amacıyla nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması benimsenmiştir. Araştırmanın verilerini, turizm medyasının en çok okunan beş platformunda yayımlanan depremde yıkılan oteller ile ilgili 156 haber metni oluşturmuştur. Haber metinleri nitel veri analiz programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Analizler sonucunda ilgili haberlerin, yıkılan otellerin temsiliyeti, enkaz altındakilerin temsiliyeti, Grand İsis Otel'in mezar otel olarak sembolleşmesi ve deprem sonrası çağrışımlar ile ilgili bulgular elde edilmiştir.

ABSTRACT

The Kahramanmaraş earthquake in Türkiye caused substantial losses, resulting in the collapse of hundreds of buildings and the death of thousands of people. Among the buildings that collapsed in Adıyaman was the city's largest hotel, the Grand İsis Hotel, which turned the focus into hotels that became graves for their guests. Although it was not the only hotel that collapsed during the earthquake, the deaths of tourist guide candidates on an educational trip from Turkey and child volleyball players from the Turkish Republic of Northern Cyprus in this wreckage made the Grand İsis Hotel a symbol of such tragic events. This study adopts case study approach, one of the qualitative research methodologies, to investigate the malpractices that can be considered crimes against cities, using the example of the Grand İsis Hotel to explore the condition of all the hotels that collapsed during the Kahramanmaraş earthquake, the scope of the errors, and how these issues were represented in the tourism media. The data for this research consists of 156 news related to the hotels that collapsed during the earthquake, published on the five most widely read tourism media platforms. These news were analyzed using a qualitative data analysis program. The analysis revealed findings related to the representation of the collapsed hotels, the representation of those trapped under the rubble, the symbolism of the Grand İsis Hotel as a "Grave Hotel", and the post-earthquake associations.

Makalenin kaynak gösterme şekli:

Toker, A. ve Unat, R. (2024). Kente Karşı İşlenen Suçlar Bağlamında Grand İsis Otel Örneği: Otellerin Güvenliğini Yeniden Düşünmek, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 35 (1): xx-xx

"İthaf: Bu yazı, Kahramanmaraş Depremi'nde yıkılan İsis Otel'de hayatını kaybeden Anadolu Üniversitesi Turizm Rehberliği Bölümü Mezun Öğrencisi Sevgili Nazımcan Hartlap'ın hatırasına adanmıştır."

* Bu makale, 20-22 Eylül 2023 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen X. Ulusal Sosyoloji Kongresi'nde özet bil-

diri olarak sunulan ve özet bildiri kitabında yayımlanan "Kente Karşı İşlenen Suçların Cansız Tanıkları: İsis Otel Örneği" başlıklı bildirinin geliştirilmiş halidir.

GİRİŞ

Kentsel mekânlar, 1970'li yılların ortalarından itibaren neoliberalleşmenin etkisiyle büyük değişimlere uğramıştır (Bahçeci 2017). Neoliberalleşme, kamu mal ve hizmetlerinin özelleştirilmesi ve yabancı yatırımcılara yönelik kolaylıklar sunulması yoluyla kentlerde imar yolsuzlukları ve yapı ihmallere neden olmuştur (Çelik 2012; Karadağ ve Durukan 2022). Bu süreçte ortaya çıkan kente karşı işlenen suçlar, ekonomik, kültürel, fiziksel ve toplumsal açıdan kentlere zarar vermekte, hatta bu değerleri yok edebilmektedir (Mengi 2007). İmar suçları, imar planlarına uyulmadan inşa edilen binalar ve kaçak yapılar, doğal afetlerde can ve mal kayıplarına neden olmaktadır. Hızlı kentleşme, bireysel özgürlüklerin artması ve denetim eksiklikleri de bu suçların artmasına katkıda bulunmaktadır (Geray 2007; Ertan 2014).

Türkiye'de kente karşı işlenen suçlar, genellikle imar suçları aracılığıyla gerçekleşmektedir (Akalin 2018). Özellikle sahil bölgelerindeki otellerin inşasında, Turizm Teşvik Kanunu'nun sağladığı esneklikler nedeniyle ciddi imar ihlalleri yaşanmaktadır (Karasu 2007a). Bu tür ihlaller, çarpık kentleşme ve yasadışı yapılaşma ile birleşerek, kentlerin doğal, kültürel ve fiziksel yapısında tahribata yol açmaktadır (Karo 2017). Kente karşı suç işleyenler bireyler, şirketler, işletmeler ya da kamu kurum ve kuruluşları olabileceği gibi bu suçları görmezden gelenler de olabilir. Ayrıca kente karşı suç işleyenler tanımlanırken bireylerin yalnızca kişisel çıkarları için suç işlediğini düşünmek doğru değildir. Çünkü imar uygulamalarında merkezi ve yerel yönetimlerin de sorumluluğu bulunmaktadır. Buradan yola çıkarak kente karşı suçun aktörlerini kent halkı, sivil toplum kuruluşları, merkezi ve yerel yönetimler olarak dört grupta incelemek mümkündür (Karasu 2007a). Kentsel dönüşüm projeleri de bazen kamu yararından çok ekonomik kazanç amaçlı yapılmakta ve bu durum kente karşı işlenen suçlar olarak değerlendirilmektedir (Köseoğlu ve Sönmez 2022). Uluslararası alanyazında da benzer şekilde, neoliberalleşme politikaları sonucunda ortaya çıkan imar yolsuzlukları ve çevresel suçlar, kent mekânlarının korunmasını zorlaştır-

maktadır (Green 2005; Barbieri vd. 2007; Chiodelli 2019; Urano 2022).

İmar planlarına uyulmadan inşa edilen otellerin deprem gibi doğal afetlerde ciddi riskler taşıdığı ve büyük kayıplara yol açtığı vurgulanmaktadır (Sezgin ve Karagöz 2023). Mevcut çalışma, imar suçlarının turizmle ilişkisini ele alarak, misafirlere güvenli bir konaklama ortamı sunması gereken otellerde, gerek inşa aşamasında imar planlarına uyulmadığı gerekse denetim mekanizmasının yeterince işlemediği için oluşan ciddi can ve mal kayıplarının önlenmesi gerekliliğine ve konaklama işletmelerinin depreme karşı dayanıklılığının önemine dikkat çekmektedir. Bu doğrultuda araştırmada, kentlere karşı işlenen suçlar bağlamında değerlendirilebilecek suistimallerin Grand İstias Otel örneğinden yola çıkarak Kahramanmaraş depreminde yıkılan tüm otellerin durumunu, hataların çerçevesini ve turizm medyası yoluyla kamuoyunda nasıl temsil edildiğini ortaya koymak amacıyla nitel durum çalışması benimsenmiştir. Araştırma verileri, turizm medyasında en çok okunan beş platformda yayımlanan ve depremde yıkılan otellerle ilgili olan 156 haber metninden oluşmaktadır. Bu haber metinleri, nitel veri analiz programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analizler sonucunda, haberlerin yıkılan otellerin temsiliyeti, enkaz altındaki otellerin temsiliyeti, Grand İstias Otel'in "mezar otel" olarak sembolleşmesi ve deprem sonrası çağrışımlar ile ilgili bulgular ortaya çıkmıştır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE: KENTE KARŞI İŞLENEN SUÇLAR

Kentler bireylerin sosyolojik olarak heterojen dağılım gösterdiği topluluklardan meydana gelen, yoğun ve kalıcı yerleşim birimleridir (Wirth 1938). Yahyagil (1998) kent kavramının çok boyutluluğunu göz önüne alarak yaptığı tanımda kentin; mekân, demografi, yönetim özellikleri, ekonomik bağlantılar, toplumsal ve siyasal yapılanmalar ve tüm bunların yarattığı karmaşık etkileşim ağının belirlediği farklı bir yaşam şekli ve kültürel değerler sistemi olduğunu belirtmiştir. Kent olgusunun bu çok boyutlu karmaşık yapısı, onunla ilişkilendirilecek kavramların da bu çeşitliliği ve bütüncül bakış açısını karşılayacak şekil-

de kullanılmasını gerektirmektedir. Kente karşı suç kavramı ise alanyazında, kenti bir bütün olarak ele almakla birlikte onun çeşitli bileşenlerine yönelen her türlü suç oluşumunu içeren şemsiye bir ifade olarak kullanılmaktadır.

Ülkemizde ilk defa Mimarlar Odası tarafından 1961 yılında dile getirilen (Karasu 2007a) kente karşı suç kavramı, kenti bir bütün olarak değerlendiren ve kentin fiziksel yapısına, kentlilere, kentin ekonomisine, kenti oluşturan doğal ve kültürel değerlere verilen zararları ifade eden bir kavramdır (Mengi 2007). Kente karşı işlenen suçlar yerlere çöp atılması, balkonlara çamaşır asılması, kent içindeki işletmelerin yayalara ait kaldırımlara kadar taşması, bireysel rant elde etme çabası, kişisel faydaların kamu ve toplum faydasının önüne geçmesi gibi çeşitli eylemlerden oluşmaktadır. Bu eylemler kentin doğal, fiziksel ve kültürel değerlerine zarar verirken, ekonomik boyutta da toplum içinde adaletsizlik ve eşitsizlik sonucunu doğurmaktadır. İmar planları yapılırken kamu yararının gözetildiği kabul edilmektedir. Eğer kamu yararı gözetilirse kentlerde fiziksel anlamda güvenlik ve sağlık problemlerinin oluşmaması beklenir. Aksi takdirde bireysel çıkarlar ön planda tutulduğunda toplumda adaletsiz gelir dağılımının ortaya çıkması, kent değerlerinin zarar görmesi veya yok olması ve çeşitli çevre sorunları yoluyla kente karşı suç işlenmiş olacaktır (Keleş ve Mengi 2017).

Kente karşı suç, birçok olguyu kapsamasına rağmen ağırlıkla hızlı kentleşmeyle bağlantılı olarak gündeme gelmektedir (Keleş 2007). Kentlerde nüfusun hızlı artışı, heterojenlik, bireysel özgürlüklerin artmasıyla beraber denetimin güçleşmesi, toplumda gelenek ve göreneklerin yok olmaya başlaması gibi sebepler kentleri kontrol edilmesi zor mekânlar hâline getirmiş ve böylece kentlerde suçu doğuran olaylar da artış göstermiştir (Ertan 2014). Hızlı, sağlıksız ve çarpık kentleşme ve henüz yeterince kentlileşmemenin sebep olduğu sorunlar; kültürel, doğal ve tarihi değerlerin zarar görmesine yol açmaktadır. Benzer biçimde, bireylerden başlayarak kurumlar ve yerel/merkezi yönetimlerin herhangi birinin kasıtlı veya kusurlu davranışlarının sonuçları da

söz konusu değerlerin tamamen kaybedilmesine yol açmaktadır (Keleş 2007).

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) İzmir İl Koordinasyon Kurulu'nun yürüttüğü coğrafi bilgi sistemleri tabanlı bir çalışmada (TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası 2019) kent suçu olarak tanımlanan unsurlar ağırlıklı olarak imar uygulamalarına odaklanmıştır. Buna göre kente karşı suçların kapsamını oluşturulan unsurlar şu şekildedir:

Hava kalitesinin, tarım topraklarının, hayvancılığın, su kaynaklarının (yeraltı ve yerüstü) miktar ve kalitesinin, biyoçeşitliliğin, ekosistemlerin ve yaşam alanlarının zarar görmesine sebep olacak, çeşitli çevre sorunlarına yol açan ayrıcalıklı imar hakkı sağlayan, altyapı kapasitesinin üstünde yoğun yapılaşmaya neden olan çeşitli uygulamalar ile; kamu arazilerinin özelleştirilmesi sonucu satışı gerçekleşmiş arazilerde rant sağlayıcı ayrıcalıklar getiren, kentsel adaleti ortadan kaldıran, kent silüetini bozan, tarihsel, doğal ve kültürel olarak korunması gerekli alanları tahrip eden, kent belleği açısından önemli değerlerin yok olmasına neden olan, sosyal dokuyu olumsuz etkileyen, barınma, ulaşım, beslenme gibi temel insan haklarını gasp eden, kamuyu zarara uğratan, kamu yararı içermeyen parsel bazlı plan değişiklikleri ve proje bazlı uygulamalar kente karşı suçların kapsamını oluşturmaktadır.

Görüldüğü üzere kente karşı işlenen suçlar, tüm canlılarla ilgili olarak doğal, kültürel, toplumsal yaşama zarar verecek her türlü eylem ile ilgili olarak ortaya çıkabilmektedir.

Kente karşı suç kavramı gündeme geldiğinde en çok tartışılan konu kente karşı suç kavramının yasalar tarafından yeterince tanınmadığı düşüncesidir (Karasu 2007a). Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) kente karşı suça yönelik düzenlemeler olsa da bunlar yeterli görülmemektedir ve bu suçların önüne geçmek için öncelikle bu suçların yasalarca tanınması ve devamında caydırıcı cezaların uygulanması gereklidir (Keleş 2007). Günden güne artan kentsel sorunlar sonucunda TCK'de (2004) yapılan değişiklik sonrasında kente karşı suç kavramı tam olarak ifade edilmemiş olsa da kente ve çevreye yönelik birtakım suçlar kanuna eklenmiştir (Karasu 2007a). Resmî Gazete'de 2004 yılında yayımlanan 5237 No.lu

kanunda *Topluma Karşı Suçlar* başlığı altındaki *Çevreye Karşı Suçlar*; “çevrenin kasten kirletilmesi” (Madde 181), “çevrenin taksirle kirletilmesi” (Madde 182), “gürültüye neden olma” (Madde 183) ve “imar kirliliği” (Madde 184) olarak dört gruba ayrılmıştır. TCK’de yer alan imar kirliliği maddesi kente karşı suçlar bağlamında değerlendirilebilecek bir husustur. Bu minvalde yasalarca kente karşı suçların yer bulmaya başladığı yorumu yapılabilmektedir.

Güvenlik temel bir insan hakkı olduğundan (Aliağaoğlu ve Uğur 2021), kente karşı işlenen suçlar da doğrudan kentin ve kentlilerin güvenliği ile ilgilidir. Toplumlar da uygarlıktan ve gelişmişlikten söz edebilmek için öncelikli olarak kentlerde güvenliğin sağlanması gerekmektedir (Aksoy 2007). Kent güvenliğini tehdit eden bir unsur olarak depremler söz konusu olduğunda, insan yararı gözetmeyen imar uygulamaları ve bu uygulamaların sorumluları bir güvenlik tehdidi olarak ortaya çıkmaktadır. İstanbul ve Van depremlerinden sonra yasal düzenlemelerle bu gibi sorunların üstesinden gelinmeye çalışılmış ancak kaçak yapılaşmanın önüne geçmek olanaklı olmamıştır. Depremler sonucu yıkımların temel nedeni olan nitelikli yapı sorunlarına rağmen 2018 yılında çıkarılan İmar Barışı bu sorunları daha da derinleştirmiştir (Kalonya ve Yıldırım 2020).

İlgili Alanyazın

Alanyazında kente karşı işlenen suçların nedenleri ile ilgili olarak farklı bakış açıları sunulmaktadır. Ertan (2014), hızlı kentleşme, heterojenlik, bireysel özgürlüklerin artması ve denetim zorluklarının bu suçların başlıca sebepleri olduğunu ileri sürerken, Geray (2007) bu suçların temelinde “rant dürtüsü” olduğunu vurgulamaktadır. Keleş ve Mengi (2017) ise bu suçların yalnızca bireysel çıkar peşinde koşanlardan değil, aynı zamanda kamu kurumlarının ihmallerinden kaynaklandığını ileri sürmektedir. Akalın (2018), imar suçlarının planlama ve karar süreçlerindeki usulsüzlüklerden kaynaklandığını belirtirken, Karo (2017) yasadışı yapılaşmanın ve çarpık kentleşmenin kentsel çevreye zarar verdiğinin altını çizmektedir. Köseoğlu ve Sönmez (2022) ise

kentsel dönüşüm projelerinin çoğunlukla ekonomik kazanç amaçlı yapıldığını ve kamu yararını göz ardı ettiğini ifade etmektedir. Bu görüşler, kente karşı suçların çok boyutlu doğasını ortaya koymaktadır.

Kente karşı işlenen suçların azaltılması için Kalonya ve Yıldırım (2020), bu suçların yasalarca tanınması ve katı yaptırımların uygulanması gerektiğini savunmaktadır. Karo (2017) ise kentin doğal ve kültürel yapısını koruyacak imar planlarının uygulanması, bireysel yapılaşma yerine toplu yapılaşmanın teşvik edilmesi ve kent bilincinin geliştirilmesi gerektiğini önermektedir. Ayrıca merkezi ve yerel yönetimlerin, eğitim kurumlarının, halkın ve STK’lerin iş birliği yaparak kamu yararını ön planda tutmaları gerektiğini vurgulamaktadırlar.

Uluslararası alanyazında, kente karşı işlenen suçlar neoliberal politikalar sonucunda ortaya çıkan imar yolsuzlukları, çevresel kirlilik suçları ve imar ihlalleri bağlamında ele alınmaktadır. Green (2005), Marmara, Gölçük ve Bingöl depremlerini inceleyerek, felaketlerin yıkıcı sonuçlarının devlet gücü, yolsuzluk, şirket gücü ve organize suçlar arasındaki ilişkiler ile bağlantılı olduğunu ortaya koymuştur. Barbieri vd. (2007), Brezilya’daki tabakhane ve ayakkabı fabrikalarının atık sularından kaynaklanan çevre kirliliğini incelemiş ve denetimlerin artırılmasını önermiştir. Tseng vd. (2008), yasal yönetmelikler ile uygulama arasındaki uyumsuzluklardan kaynaklanan yapı ve imar ihmallerine dikkat çekmiştir. Chiodelli (2019), Milano’da kamu kurumlarının mafya tipi organize suç örgütleriyle ilişkilerini ve bu örgütlerin kamu karar mercilerine nüfuz etme biçimlerini incelemiştir. Urano (2022), turizmle ilgili çevre suçlarını, özellikle kalıcı koruma alanları ve yerli halkın yaşadığı bölgelerde turizm alanlarının inşası bağlamında ele almıştır. Bu çalışmalar, neoliberal politikalar ve devlet gücünün ekonomik paydaşlar arasında bölünmesinin imar yolsuzluklarını artırdığı ve bu suçların genellikle siyasi erk tarafından işlendiğini göstermektedir (Mosedale 2016).

Türkiye’de kente karşı işlenen suçlar çoğunlukla imar suçları aracılığıyla gerçekleşmekte olup (Akalın 2018), bu çalışmada da ağırlıklı olarak

bu bağlam ele alınmıştır. Özellikle otel yapılaşmaları üzerine yapılan bilimsel çalışmalar sınırlıdır. Karasu (2007a), Turizm Teşvik Kanunu'nun sağladığı esnekliklerle sahil bölgelerindeki otel inşaatlarında ciddi imar ihlalleri yaşandığını belirtmiş ve plansızlığın kentsel yaşama maliyetinin deprem felaketi olabileceği uyarısında bulunmuştur. Alp (2012), kıyı alanlarındaki imar uygulamalarını ele alarak, bu bölgelerdeki ikincil konutları, imtiyazlı imar haklarını ve dere yatakları ile heyelan alanlarındaki yapılaşmaları kente karşı işlenen suçlar olarak değerlendirmiştir. Bu suçların fiziksel, sosyal ve siyasal birçok soruna yol açtığını vurgulamıştır.

İlgili alanyazın bir bütün olarak değerlendirildiğinde, kente karşı işlenen suçların kapsamı, nedenleri, sorumluları ve bu suçların azaltılması yönünden ele alındığı görülmektedir. Mevcut çalışmada ise imar usulsüzlükleri bağlamında kente karşı işlenen suçlar konaklama işletmelerinin güvenliği açısından incelenecektir. Bu çalışmanın özellikle deprem gibi doğal afetlerde konaklama işletmelerinin güvenliğini gündeme alması önemli bir boşluğu doldurduğu söylenebilir.

Kahramanmaraş Depremi ve Enkaza Dönen Oteller

Turizm yatırımları yapılırken göz önüne alınan birçok önemli unsurdan biri işletmelerin kontrolünde olmayan doğal unsurlardır. Yatırım yerinin deprem bölgesi olup olmaması, arazi yapısı veya toprak kayması vb. unsurlar yatırım yerini veya alınacak önlemlerin boyutunu etkileyecektir. Örneğin bir otel, deprem bölgesinde inşa edilecekse depreme dayanıklı olmalı ve çok katlı inşa edilmemelidir (Tekeli 2021). Yatırımların, karar ve uygulama süreçlerinin ilgili yasa ve yönetmelikler doğrultusunda yürütülmemesi bireyden topluma uzanan bir ölçekte büyük yıkımlara neden olacaktır. Zira Kahramanmaraş depreminde yıkılan otellerde çok sayıda insan hayatını kaybetmiştir.

İmar sorunları, yalnızca konutları ya da o kentin sakinlerini değil yaşamın olağan akışı içerisinde kullanılan tüm yapıları ve kente başka yerlerden geçici süreliğine gelen insanları da etkilemektedir. Türkiye'deki yıkıcı depremler incelendiğinde, binlerce konutun yanı sıra çok sayı-

da konaklama işletmesinin de yıkıldığı, enkaza döndüğü ve konukları için güvenli bir barınma yerinden çıkıp bir mezara dönüştüğü görülmektedir. Oysaki turistler için otel seçiminde belirleyici faktör, konaklayacakları yerde kendilerini güvende hissedebilmeleridir. Ancak doğanın işleyişinin ve beşerî yaşamın bir unsuru olan depremler, bir kenti etkilediğinde, can ve mal kaybı potansiyeli nedeniyle bir afet hâline gelmekte ve bir güvenlik sorunu olmaktadır. Bu nedenle mevcut ve yeni inşa edilen yapıların yürürlükteki deprem yönetmeliklerine göre sismik performansının ve tasarım yeterliliğinin değerlendirilmesi gerekir. Otel binalarının konukları için güvenli olması gerekliliğinin yanı sıra depremler için güvenli bir sığınma alanı olarak hizmet verecek olması bu zorunluluğun önemini gözler önüne sermektedir (Karaman ve Foroughi 2023).

Türkiye'de son 84 yılda kaydedilen en güçlü deprem olan 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen Kahramanmaraş-Pazarcık merkezli 7,7 ve Kahramanmaraş-Elbistan merkezli 7,6 büyüklüklerinde olduğu kaydedilen (AFAD 2023) Kahramanmaraş depremlerinden sonra on binlerce insan ölmüş, yüzbinlerce insan yaralanmış ve bu insanların çoğu yıkılan binlerce bina nedeniyle evsiz kalmışlardır (Dünya Sağlık Örgütü 2023). Yaşanan depremler sonucunda, Doğu Anadolu Fay Hattı üzerinde bulunan Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elâzığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa olmak üzere 11 ilde 48 binden fazla insan hayatını kaybetmiş, yarım milyondan fazla bina yıkılmış ya da ağır hasar almış ve önemli maddi kayıplar oluşmuştur (Turizm Gazetesi 2023a; Turizm Güncel 2023a). Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu'na göre (2023), yüzyılın felaketi olarak anılan depremden etkilenen yüzbinlerce binanın içinde mesken olarak kullanılan yapıların dışında tarihi ve kültürel yapılar, okullar, idari binalar, hastaneler ve oteller de bulunmaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen verilere göre il bazında yıkılan otellerin listesi Tablo 1'de verilmiştir.

Hatay ilinde tabloda ismi geçen oteller dışında birçok butik otelin de yıkıldığı bilgisi mevcuttur.

Tablo 1. Kahramanmaraş Depreminde Yıkıldığı Raporlanan Oteller

Şehirler	Oteller
Hatay	Güney Otel, Divan Otel, Savon Otel, Özhan Otel, Arsuz Otel, Alice Otel (Reyhanlı)
Adıyaman	Grand İsiyas Otel, Bozdoğan Otel, Grant İskender Otel, Arsemes Otel, Ünal Otel, Yolaç Otel
Malatya	Avşar Otel, Kırçuval Otel, Büyük Otel, Özlem Otel, Palancı Otel, Trendgarden Rezidans
Kahramanmaraş	Saffron Otel, Kazancı Otel, Arıkan Otel, Otel Burcu
Gaziantep	Nurdağı Otel

Kaynak: Turizm Güncel, Turizm Ajansı ve Turizm Gazetesi'nin yayımlanmış olduğu haberlerden alınan bilgiler doğrultusunda yazarlar tarafından derlenmiştir.

Fakat yıkıldığı söz edilen butik otellerin isimlerine dair herhangi bir bilgi saptanmamıştır. Basına yansıyan haberlerde Hatay'da altı, Adıyaman'da altı, Malatya'da altı, Kahramanmaraş'ta dört ve Gaziantep'te bir olmak üzere toplamda 23 otelin Kahramanmaraş depreminde yıkıldığı beyan edilmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın konaklama işletmelerine yönelik yürüttüğü çalışmadan elde edilen, 2023 yılı Mart ayına kadar sü-

ren hasar tespit çalışmalarına ilişkin veriler Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2'de görüldüğü üzere 21'i turizm işletme belgeli tesis ve 26'sı basit konaklama turizm işletme belgeli tesis olmak üzere 47 konaklama işletmesi Kahramanmaraş depreminde yıkılmıştır. Hasarların boyutlarına göre incelendiğinde ise 38 ağır hasarlı, 42 orta hasarlı, 154 az hasarlı konaklama işletmesinin olduğu tespit edilmiştir. Kah-

Tablo 2. Depremden Etkilenen İllerde Otellerin Hasar Durumu

İl	Turizm İşletme Belgeli Tesisler					Basit Konaklama Turizm İşletme Belgeli Tesisler				
	Yıkılan	Ağır hasarlı	Orta hasarlı	Az hasarlı	Hasarsız	Yıkılan	Ağır hasarlı	Orta hasarlı	Az hasarlı	Hasarsız
Adana	-	-	-	1	42	-	-	-	2	97
Adıyaman	7	-	1	5	4	5	1	-	4	5
Diyarbakır	-	-	-	4	28	-	4	-	13	46
Elâzığ	-	-	-	1	25	-	1	-	4	18
Gaziantep	-	-	-	13	26	-	-	-	7	7
Hatay	4	5	8	2	17	13	10	23	25	69
Kahramanmaraş	7	-	1	19	15	4	6	-	15	11
Kilis	-	-	-	-	1	-	-	-	1	2
Malatya	3	2	2	7	5	3	8	4	8	3
Osmaniye	-	-	1	4	-	1	-	-	5	1
Şanlıurfa	-	-	-	5	10	-	1	2	9	28
Bölge Toplamı	21	7	13	61	173	26	31	29	93	287

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2023

ramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu'nda da izlenebileceği üzere Deprem Yönetmeliği'ne uygun ve kontrollü yapılan otel binalarının neredeyse tamamının hasarsız olduğu raporlanmıştır (Karaman ve Foroughi 2023). Zira deprem bölgesindeki 1030 otelin 47'si yıkılmıştır. Medyadaki haberler incelendiğinde yıkılan oteller ve ölü sayılarının yalnızca turizm işletme belgeli oteller üzerinden servis edildiği görülmektedir. Diğer bir deyişle basit konaklama turizm işletme belgeli tesislerde yaralanan veya hayatını kaybeden insanlarla ilgili haberlere rastlanmamıştır.

Çevrimiçi haber platformlarında yayımlanan haberlere göre Hatay'da altı otel yıkılmıştır. Yıkılan otellerden biri olan *Güney Otel* Hatay'ın Antakya ilçesinde bulunmaktadır. Yayımlanan haberlerde dikdörtgen kazule* bir yapısının olduğu ve sayısı bilinmemekle beraber çok sayıda insanın bu otelde hayatını kaybettiği belirtilmiştir. *Divan Otel* de aynı şekilde Antakya ilçesinde bulunmaktadır. 1963 yılında hizmete giren otel yakın tarihlerde restore edilmiş olmasına karşın yorgun bina olarak nitelendirilmiş ve otelin depreme dayanıklı olmadığı ifadelerine yer verilmiştir. 27 odası ve beş süiti olan *Divan Otel*'de sayıları bilinmemekle beraber birçok can kaybı olduğu belirtilmiştir. *Savon Otel*'in 1860'lı yıllarda inşa edilen tarihi bir bina olduğu, önceleri zeytinyağı ve sabun imalathanesi olarak kullanıldığı bilinmektedir. *Özhan Otel*'in deprem sırasında ilk iki katının çöktüğü, otelin arka kısmının yıkıldığı ve bu yıkım esnasında birçok insanın enkaz altında kaldığı bilgileri yayımlanan haberlerde yer almaktadır. *Arsuz Otel*'in kış mevsiminde hizmet vermemesi sebebiyle otelde herhangi bir can kaybı yaşanmamıştır. Reyhanlı ilçesinde bulunan altı katlı *Alice Otel* deprem esnasında yerle bir olmuştur. Enkaz altında kalarak hayatlarını kaybeden insanların sayısı bilinmemektedir (Gazete Duvar 2023).

Adıyaman'da altı otel yıkılmıştır. Bu yıkımlardan en çok ses getiren ve haber merkezleri tarafından hakkında en fazla haber yapılan otel *Grand İsis Otel*'dir. Turizm Gazetesi'nde (2023b) yayımlanan haberde, spor müsabakaları için

KKTC'den gelen 35 kişinin (24 öğrenci, beş öğretmen ve altı veli) ve 32 kişilik turist rehberi grubunun *Grand İsis Otel*'de yaşamlarını yitirdikleri belirtilmiştir. Dört yıldızlı *Bozdoğan Otel*'in 175 yatak kapasiteli olduğu 77 odası ve bir adet süit odasının olduğu bilinmektedir. 31 yıllık bir geçmişe sahip olduğu belirtilen otelin "yorgun ve çürük" olduğuna dair bilgiler mevcuttur (Gazete Duvar 2023). *Grant İskender Otel*'e yönelik herhangi bir haber saptanmamıştır. Onlarca kişiye mezar olan oteller arasında isminin verilmesi dışında otel sahibi, otelin durumu ya da otelde hayatını kaybedenlere dair bir habere erişilememiştir. Sabah Gazetesi'nde (2023) yayımlanan haberde, *Arseme Otel*'de içlerinde Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nda çalışan 10 kişi, Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAŞ) Ceyhan çalışanlarından üç kişi ve Türkiye Petrolleri Uluslararası Şirketi'nde çalışan 19 kişi olmak üzere toplamda 32 kişinin hayatını kaybettiği bildirilmektedir. Basında yer alan haberde *Ünal Otel*'in 2013 yılında otel odalarının yenilediği fakat otelin "çürük" olduğu vurgulanmaktadır (Gazete Duvar 2023). TRT Haber'in (2023) yayımladığı haberde, *Yolaç Otel*'de beş kişinin hayatını kaybettiği ve bilirkişi raporuna göre otelin yapısında nervürsüz demir, geniş aralıklı etriye ve seyrek çiroz kullanıldığı ifadeleri yer almaktadır.

Malatya'da yıkılan otel sayısının altı olduğu bilinmektedir (Turizm Gazetesi 2023b). Yıkılan oteller arasında bulunan *Avşar Otel*'in 135 yatak kapasitesi, 700 kişilik restoranı, 700 kişilik kapalı terası ve 600 kişi kapasiteli çok amaçlı salonu bulunmaktadır (Gazete Duvar 2023). Takvim Gazetesi'nin (2023) yayımlanmış olduğu haber de otelin sahibi olan Osman Avşar oteline 2020 yılında yaşanan 6,8 büyüklüğündeki Elâzığ depremi sonrasında Malatya Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından otele sağlam raporu verildiğini ifade etmiştir. Battalgazi ilçesinde bulunan sekiz katlı *Kırçuval Otel*'de içlerinde altı voleybolcunun ve dört ampute futbolcunun da bulunduğu toplam 17 kişi hayatını kaybetmiştir (Cumhuriyet Gazetesi 2024). Cumhuriyet Gazetesi (2024) ve Turizm Güncel'den (2024a) yayımlanan haberlerde altı voleybol oyuncusunun ve dört ampute futbolcunun hayatını kaybettiği beyan edilirken, Turizm Haber Merkezi (2024) ve

* Büyük yapı.

Turizm Ajansı'nda (2023a) yayımlanan haberlerde hayatını kaybeden voleybolcuların sayısının 11, ampute futbolcuların sayısının dört olmak üzere hayatını kaybedenlerin toplam sayısının 17 olduğu belirtilmektedir. Zafer Kırçival, otelinin sağlam olduğunu ifade etmiş; ancak bilirkişi raporunda otelin yıkılma sebepleri olarak yapım aşamasında kullanılan betonun yetersizliği, statik proje eksikliği ve yapılan uygulama kusurları olarak belirtilmiştir (Turizm Güncel 2023b). Bakırcılar Çarşısı'nda bulunan dört katlı Büyük Otel'in 1960'lı yıllarda inşa edildiğine dair bilgiler mevcuttur. 52 odası ve üç süiti olan otelin yatak kapasitesinin 107 olduğu bilinmektedir. Deprem esnasında yıkılan otelde sayısı bilinmemekle birlikte birçok insan enkaz altında kalarak hayatını kaybetmiştir (Gazete Duvar 2023). *Özlem Otel* Battalgazi ilçesinde bulunan küçük ve ucuz bir otel olarak bilinmektedir.

Gazete Duvar (2023) ve Turizm Güncel'in (2023c) yayımladıkları haberlerde, Malatya'ya inşaatla çalışmak için Diyarbakır'ın Bismil ilçesinden gelen beş işçinin bu otelde hayatlarını kaybettikleri, bir kişinin canlı olarak çıkarıldığı ve yaşamını yitirenlerden birinin 17, diğerinin ise 18 yaşında olduğu ifadeleri yer almaktadır. *Palancı Otel*'de dört kişinin hayatını kaybettiği ve hayatını kaybedenlerden birinin tır şoförü olduğuna dair bilgiler bulunmaktadır (Haber Dairesi 2023). Yeşilyurt ilçesinde bulunan *Trendgarden Rezidans*'ta 31 kişinin hayatını kaybettiği ve hayatını kaybedenlerin bir kısmının sağlık personeli olduğu bilinmektedir. Depremde yıkılan otel ile ilgili bilirkişi raporunda statik rapordaki bilgilerin uyuşmaması, tasarlanan bina ile inşa edilen binanın aynı olmaması ve deprem yönetmeliğinin koşullarının sağlanmaması ifadeleri yer almaktadır (Habertürk 2023a). Eski olduğu hâlde binanın "makyajlanarak" rezidansa dönüştürüldüğü iddia edilen Trendgarden Rezidans "makyajlanmış ölüm rezidansı" başlığı ile medyada yer almıştır (Milliyet Gazetesi 2023). Bina'nın 2021 yılında hizmete açıldığına dair bilgiler dolaşırken uydu fotoğrafları aracılığıyla aslında yapının 2001 yılında inşa edilmiş olduğu bilgisine ulaşılmıştır (Turizm Güncel 2023ç). Sözcü Gazetesi'nde (2023) yer alan haberde binanın in-

şa süreçlerinde yapılan usulsüzlüklerin imar barişi ile üstünün örtüldüğü ifade edilmiştir.

Kahramanmaraş'ta yıkılan dört otelden biri olan *Saffron Otel* Yimpaş Otel adıyla da anılmaktadır. Otel sahibinin siyasi bağlantıları olduğu vurgulanırken, 2019 yılında yapılan deprem tatbikatında Saffron Otel'in yıkılması muhtemel oteller arasında olmasına karşın herhangi bir önlem alınmamış olması dikkat çekici bir durum olarak görülmektedir (Gazete Duvar 2023; Turizm Güncel 2023d). Depremde çevresindeki binaların hasar almış olmasına karşın ayakta kalması fakat yıkılan tek binanın *Kazancı Otel* olması medyada ses getiren haberlerden bir diğeri olmuştur (Turizm Günlüğü 2023a; Turizm Haber Merkezi 2023a). 47 mevsimlik işçinin hayatını kaybettiği otele iki yıl önce hasarlı raporu verilmiş olmasına rağmen hizmet vermeye devam etmesi de medyada yer alan bilgiler arasındadır (Turizm Güncel 2023e). Otelin kolonlarına tabe ve branda asmak amacıyla delikler açılmış ve tahribat oluşmasına sebebiyet verilmiştir (Turizm Haber Merkezi 2023a). Bu gerekçeler ile de otel sahibinin gözaltına alınmış olduğuna dair haberler medyada mevcuttur (Turizm Günlüğü 2023a). Beşinin genç mühendisler (Gazete Duvar 2023) olduğu bilinen 14 kişinin yaşamını yitirdiği Arıkan Otel'in yapımında kullanılan betonun derin çakıllarından imal edildiği bilirkişiler tarafından tespit edilmiştir (Habertürk 2023b). Eski bir yapı olduğu bilinen *Burcu Otel*'den depremden 37 saat sonra üç kişinin canlı olarak çıkarıldığı bilinmektedir. Fakat otelde hayatını kaybedenlere yönelik herhangi bir bilgi bulunmamaktadır (Gazete Duvar 2023)

Gaziantep'te yıkıldığı bilinen tek otel olan *Nurdağı Otel*'de sayıları tam bilinmemekle birlikte onlarca kişinin yaşamını yitirdiği bilinmektedir. Gazete Duvar'da (2023) yayımlanan haberlerde yıkılan otellerin çoğunun sağlam raporu almış olmalarına rağmen depremde yerle bir olmalarına ilişkin ifadeler yer almaktadır.

Kahramanmaraş depreminde yıkılan otellerin durumu, imar ihlalleri kaynaklı kente karşı işlenen suçların trajik sonuçlarını gözler önüne sermektedir. Otellerin inşasında yapılan usulsüzlükler, yetersiz denetimler ve imar planlarına

uyulmaması, binaların depreme dayanıklı olmasına ve dolayısıyla büyük can ve mal kayıplarına yol açmıştır. İmar suçları, sadece bireysel çıkar peşinde koşanların değil, aynı zamanda bu süreçte ihmali olan kamu kurumlarının ve yerel yönetimlerin de sorumluluğunu ortaya koymaktadır. Özellikle turizm tesisleri gibi insanların yoğun olarak bulunduğu yapıların inşasındaki ve denetimindeki hatalar, bu tür doğal afetlerde daha yıkıcı sonuçlar doğurmakta ve kente karşı işlenen suçların ne denli ciddi boyutlara ulaşabileceğini göstermektedir. Bu durum, imar planlarının sıkı bir şekilde denetlenmesi, yasaların titizlikle uygulanması ve kamu yararının her şeyin önünde tutulması gerekliliğini bir kez daha vurgulamaktadır. Bu suçların önlenmesi, yalnızca teknik önlemlerle değil, aynı zamanda toplumsal farkındalık ve güçlü bir hukuk sistemiyle mümkündür.

İNCELEME YAKLAŞIMI

Bu nitel durum çalışması, 06 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen Kahramanmaraş merkezli depremlerin etkilediği 11 şehirde yıkılan otellere ve özellikle Adıyaman'da yıkılan ve 72 kişinin hayatını kaybettiği Grand İsis Otel'e odaklanmıştır.

Grand İsis Otel'de can kaybının çok olması, otelin inşasındaki usulsüzlükler, çocuk sporcuların ve turist rehberi adaylarının o otelde hayatlarını kaybetmeleri bu otelin "mezar otel" olarak anılmasına ve kamuoyunda yankı uyandırmasına sebep olmuştur (Cumhuriyet Gazetesi 2023). Durum çalışmaları, araştırmacıların gerçek hayattan, güncel, sınırlı bir sistemi veya zaman içinde birden fazla sınırlı sistemi, detaylı ve derinlemesine veri toplama yoluyla araştırdığı, "nasıl" ve "neden" gibi sorulara yanıt aradıkları bir yaklaşımdır (Creswell ve Poth 2016). Araştırmada, Grand İsis Otel örneğinden yola çıkarak yıkılan otellerin durumunun turizm medyasındaki haberler yoluyla kamuoyunda nasıl temsil edildiğini anlamak amaçlanmıştır.

Kahramanmaraş depreminin turizm medyasında nasıl temsil edildiğini anlamak için araştırma kapsamına alınan haber platformları ve haber metinleri belge incelemesi yönteminin sistematik adımları (Bowen 2009) takip edilerek şu şekilde belirlenmiştir: Öncelikle bir arama motorunda serbest bir şekilde "turizm haber sitesi" anahtar kavramıyla tarama yapılmıştır. Arama sonuçlarının ilk sayfasında yer alan haber siteleri incelenmiş; sayfaların günlük görüntüleme trafiği dikkate alınmış; haber platformlarından arşive

Tablo 3. Deprem Konulu Haberlerin Dağılımı (06 Şubat 2023-06 Şubat 2024)

Aylar	Turizm Ajansı	Turizm Gazetesi	Turizm Güncel	Turizm Günlüğü	Turizm Haber Merkezi
2023 Şubat	106	58	109	100	77
2023 Mart	34	25	53	73	33
2023 Nisan	8	9	30	28	20
2023 Mayıs	5	4	19	23	5
2023 Haziran	-	2	11	9	1
2023 Temmuz	2	5	13	8	3
2023 Ağustos	2	3	11	6	2
2023 Eylül	2	2	6	6	1
2023 Ekim	-	1	6	1	1
2023 Kasım	1	2	18	6	2
2023 Aralık	-	2	3	10	3
2024 Ocak	-	2	9	9	1
2024 Şubat	-	-	4	2	1
Toplam	160	115	292	281	150

girmeye izin vermeyen veya depreme sınırlı bir gündem ayıranlar, incelemeye alınmadan hariç tutulmuştur. Bu nedenle araştırma Turizm Ajansı, Turizm Gazetesi, Turizm Güncel, Turizm Günlüğü ve Turizm Haber Merkezi çevrim içi haber platformlarında yayımlanan haberlerle sınırlı tutulmuştur. Böylece deprem ile ilgili olan ve 06 Şubat 2023 ile 06 Şubat 2024 tarihlerini kapsayan dönemde beş haber platformunda yayımlanmış 998 haber sistematik bir şekilde toplanmış ve yıkılan otellerle ilgili olan 156 haber metni araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırma kapsamına alınan haber platformlarında yayımlanan deprem konulu haberlerin sıklık dağılımı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3'te görüldüğü üzere araştırma kapsamına alınan dönemde en yüksek sayıda haberin Turizm Güncel ve Turizm Günlüğü haber portallarında yapıldığı görülmektedir. Ayrıca haber sıklığının, depremin turizmle ilgili etkileri devam ettiği hâlde Mart 2023 dönemi itibarıyla hızla düştüğü dikkat çekmektedir.

Nitel araştırmalardaki güvenilirlik ölçütlerinin yerine getirilebilmesi için araştırmanın inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlılık ve onaylanabilirlik

ölçütlerini karşılaması gerekir (Lincoln ve Guba 1985; Arslan 2022). Bu çerçevede, haber metinleri tarihlerine ve yayımlandıkları gazetelere göre araştırmacılar tarafından arşivlenmiş (Şekil 1), oluşturulan dosyalar karşılıklı kontrol edilmiş ve doğruluğu onaylanmıştır. Güven duyulabilirliğin sağlanması için toplanan veriler arşivlenmiş ve referans yeterliliği sağlanmıştır. Böylece verilerin ilk yarısı analiz edilene kadar veri setinin ikinci yarısı arşivlenmiş ve verilerin ikinci yarısı daha sonra ilk bulgular ile karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

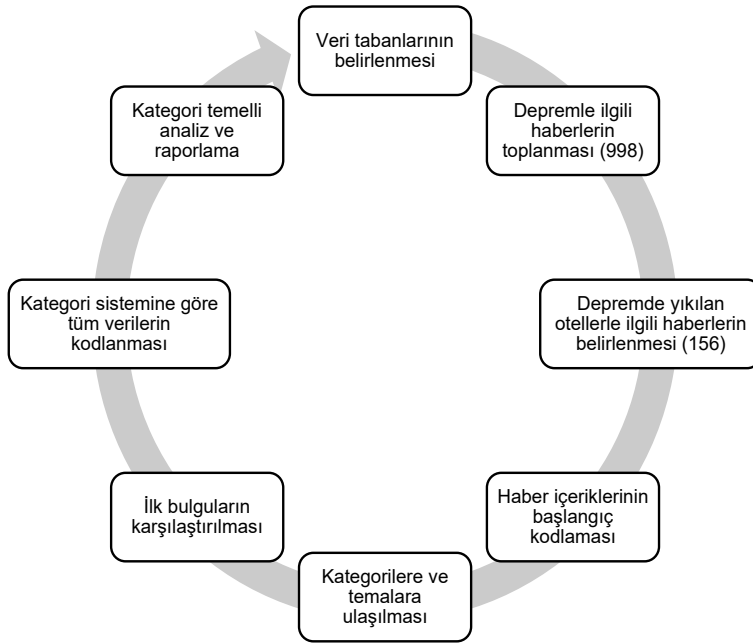
Analiz sürecinde (Şekil 1) Charmaz'ın (2006) kodlama prosedürleri takip edilmiş; başlangıç kodlaması ve odaklı kodlama yapılmıştır. Haber metinlerinin organizasyonu, veri kaybının önlenmesi ve görselleştirilmesi için nitel veri analiz programından faydalanılmıştır. İçerik analizi tüm haber metinlerine yapılırken; tematik analizler Turizm Ajansı'ndan 24, Turizm Gazetesi'nden 15, Turizm Güncel'den 40, Turizm Günlüğü'nden 27 ve Turizm Haber Merkezi'nden 51 olmak üzere toplam 156 haber metnine uygulanmıştır.

ARAŞTIRMANIN BULGULARI

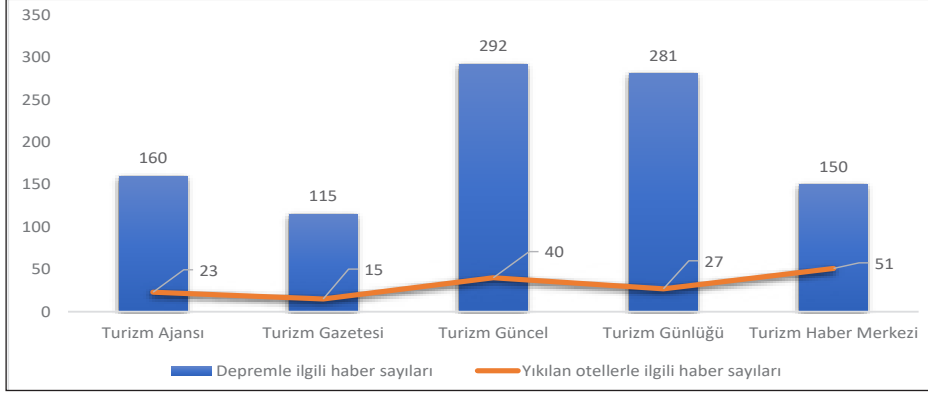
Araştırmanın bulguları betimsel ve tematik bulgular olarak takip eden kısımlarda verilmiştir. *Yıkılan otellerin temsiliyeti ve enkaz altındaki otellerin temsiliyeti* başlıkları betimsel bulguları; *Grand İstias Otel'in mezar otel olarak sembolleşmesi ve deprem sonrası çağrışımlar* başlıkları ise tematik bulguları ifade etmektedir.

Yıkılan Otellerin Temsiliyeti

Araştırma kapsamındaki beş haber platformu incelendiğinde deprem haberlerine en geniş gündemi Turizm Güncel'in, en sınırlı gündemi ise Turizm Gazetesi'nin ayırdığı görülmektedir. Deprem haberleri içerisinde

Şekil 1. Veri toplama ve analiz süreci

Şekil 2. Deprem Haberleri İçerisinde Yıkılan Otellerin Yer Alma Yoğunluğu

de “otel” anahtar kavramının taratılmasıyla tespit edilen haber metinleri incelendiğinde ise Turizm Ajansı’ndan 24, Turizm Gazetesi’nden 15, Turizm Güncel’den 40, Turizm Günlüğü’nden 27 ve Turizm Haber Merkezi’nden 51 haberle yıkılan otellere en geniş gündemi Turizm Haber Merkezi’nin, en sınırlı gündemi ise Turizm Gazetesi’nin ayırdığı anlaşılmıştır (Şekil 2).

Şekil 2’deki yıkılan otellerin deprem haberlerinde yer alma oranları incelendiğinde Turizm Haber Merkezi’nin deprem sonrası konaklama tesislerinin güvenliğine verdiği önem görülmektedir. Turizm Güncel ve Turizm Günlüğü de bu konuda görece geniş bir kapsama sahipken, Turizm Gazetesi’nin daha sınırlı bir gündem ayırdığı dikkat çekmektedir. Bu farklılıklar, her bir haber platformunun editoryal politikaları ve hedef kitleleri doğrultusunda deprem sonrası haberleri ele alış biçimlerini yansıtmaktadır. Turizm Haber Merkezi’nin yüksek haber sayısı, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve farkındalık yaratılması açısından önemli bir rol oynamaktadır. Bu bulgu, yı-

kılan otellerin temsiliyeti konusunda medyanın sorumluluğunun altını çizerken, deprem gibi doğal afetlerde konaklama tesislerinin güvenliği hakkında daha fazla araştırma ve bilgilendirme yapılması gerektiğini göstermektedir.

Enkaz Altındakilerin Temsiliyeti

İncelenen haber metinlerinde, yıkılan otellerin enkazlarından ölü olarak çıkan veya enkazdan çıkarıldıktan sonra ölen insanlarla ilgili bilgiler sıklıkla yer almıştır. Grand İsias Otel’de ölen turist rehberleri ve KKTC’li çocuk voleybolcular otel enkazlarında ölen insanlar arasında haberlerde daha sıklıkla yer almıştır. Kamuoyunun ilgisinin özellikle Grand İsias Otel’in üzerinde olması bu temsiliyetin doğal bir nedeni olarak görülmektedir. Grand İsias Otel’de hayatını kaybeden turist rehberleri ve çocuk voleybolcuların ardından Malatya’da bulunan Kırçoval Otel’de konaklayan Malatya Büyükşehir Belediyespor takımından 11 voleybolcu ile dört ampute futbolcunun turizm medyasında sıklıkla haber yapıldığı görülmüştür. Otel enkazlarında kalanların turizm medyasında nasıl temsil edildiğine ilişkin kod bulutu Şekil 3’te yer almaktadır.

Şekil 3’te de görüldüğü üzere çok sayıda yıkılan otel olmasına ve birçok kişinin bu otellerin enkazında ölmesine rağmen medya ilgisinin KKTC’li voleybolcuların ailelerin hak arama mücadelesine odaklanması enkaz altındakilerin temsiliyetini de belirlemiştir. Burada kamuoyu ilgisinin, medyanın ilgisi üzerinde etkisi olduğunu belirtmek

Otel müşterileri Askeri personel
Ampute futbolcular
Malatya Büyükşehir Belediyespor voleybolcuları
Turist rehberleri
Çocuk voleybolcular, aileleri ve eğitmenleri
Turizm çalışanları Mevsimlik işçiler

Şekil 3. Enkaz Altındakilerin Temsiliyeti

Grant İskender Otel - Adıyaman
Bozdoğan Otel - Adıyaman Trendgarden Residence - Malatya
Burcu Otel - Kahramanmaraş Palancı Otel - Malatya
Arsuz Otel - Hatay Avşar Otel - Malatya Nurdağı Otel - Gaziantep
Yolaç Otel - Adıyaman Kırçuval Otel - Malatya Büyük Otel - Malatya
Grand İsiyas Otel - Adıyaman
Kazancı Otel - Kahramanmaraş
Güney Otel - Hatay Alice Otel - Hatay Divan Otel - Hatay
Özhan Otel - Hatay Saffron Otel - Kahramanmaraş
Ünal Otel - Adıyaman Arıkan Otel - Kahramanmaraş
Arsemes Otel - Adıyaman
Özlem Otel - Malatya Savon Otel - Hatay

Şekil 4. Yıkılan Otellerin Temsiliyeti

mümkündür. Turizm medyasında ölenlerin temsiliyeti bir doğal felaket olma boyutunun ötesine geçerek hukuki bir mücadele alanı olarak da ön plana çıkmıştır. Bu mücadele alanı genişleyerek KKTC'li voleybolcularla aynı otelde konaklayan turist rehberlerinin enkaz altında ölmesi, medya ilgisini özellikle ölen turist rehberleri ve KKTC'li çocuk voleybolcular üzerine yoğunlaştırmıştır.

Mezar Otellerin Sembolü: Grand İsiyas Otel

Turist rehberi adaylarına ve KKTC'li çocuk voleybolculara mezar olan Adıyaman'ın en büyük oteli dört yıldızlı Grand İsiyas Otel'e ilişkin analizler, yıkılan otellerle ilgili en geniş gündeme söz konusu otelin sahip olduğunu göstermektedir. Bu nedenle 72 kişinin enkazında can verdiği Grand İsiyas Otel, turizm haberciliğinde "mezar otel" olarak anılmıştır (Turizm Güncel 2023f; Turizm Haber Merkezi 2024). Depremde yıkıldığı ve çok sayıda insanın hayatını kaybettiği rapor edilen 23 otelden önemli bir kısmı yalnızca listelenirken bunların arasından başta Grand İsiyas Otel olmak üzere Alice Otel (Reyhanlı), Arıkan Otel, Avşar Otel, Kazancı Otel ve Kırçuval Otel'in yıkılması haber yapılmıştır. Depremde yıkılan

otellerin turizm medyasında nasıl temsil edildiğine ve Grand İsiyas Otel'in mezar otellerin bir sembolü olarak ön plana çıktığına yönelik kod bulutu Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4'te de görüldüğü üzere

depremden yıkılan 23 otelin arasında en fazla gündeme gelen Grand İsiyas Otel, 72 kişinin orada ölmesi nedeniyle adeta bu trajedinin sembolü hâline gelmiştir. Kod bulutunda da merkezi bir önemde ve yerde bulunan otel hem kamuoyunun hem de medyanın bu bağlamda dikkatini çeken ana odak noktasıdır. KKTC'li çocuk voleybolcuların ve genç turist rehberi adaylarının öldüğü bu otel, toplumun vicdanına dokunmuştur. Yukarıda da değinildiği üzere doğal bir felaketin haberleştirilmesinin ötesinde hukuk mücadeleleri, voleybolcu çocukları ve genç rehber adaylarının dramatik hikayesi ve ailelerinin hak arayışları Grand İsiyas Otel'i mezar otellerin sembolü olarak kamuoyunun ve medyanın ilgi odağı yapmıştır.

Yıkılan otellerle ilgili yapılan haberler depremin olduğu hafta arama kurtarma faaliyetleri, enkaz altından yardım çağrıları ve enkazdan kurtulanlar üzerinde durmuşken; sonraki haftalarda *suç duyuruları, adli soruşturmalar ve tutuklamalar, karşı savunmalar, Grand İsiyas davasında giz-*

Beton kalitesinin yönetmeliğe aykırı olması

Yapı denetiminde mühür ihlali yapılması

Yapı ruhsatının usulsüz olması

Soğuk derz uygulama hatası yapılması

Dere çakılı, kumu kullanılması

İnşaatin doğru şekilde yapılmaması

Kolonların tahrip edilmesi

Deprem güvenliğinin göz ardı edilmesi

Etriye aralıklarının yüksek olması

Kaba inşaat hâlinde 10 yıl beklemesi

Granülometrinin iyi olmaması

Kaçak kat çıkılması

Tali girişlerin yetersiz olması

Çiroz kullanılmaması

İmalat hatası yapılması

Statik projelerinde uygunsuzluk/usulsüzlük yapılması

Çürük otele sağlam raporu verilmesi

Zemin etüdü yapılmaması

Beton basınç dayanımının yönetmeliğe aykırı olması

Donatının yetersiz olması

Otelin iç yapısında kanuna aykırı değişiklik yapılması

Şekil 5. Raporlanan İmar Hataları

lilik söylentileri, otellere bilirkişi incelemeleri, turist rehberlerini anma etkinlikleri ve Grand İsis davasının çatı davadan ayrılmasına yoğunlaşmıştır.

Depremde yıkılan turizm işletme belgeli 23 otelin haberlerde açıklanan bilirkişi raporları, ihmalin boyutlarını ve sonuçlarının ne derece ağır olabileceğini gözler önüne sermiştir. Yıkılan otellerle ilgili yapılan tüm haberler incelendiğinde göze en çok çarpan imar sorununun otellere kaçak kat çıkılması olduğu anlaşılmıştır. Bilirkişi raporlarına konu edilen imar hataları yoğunluk sırasına göre; donatının yetersiz olması, beton kalitesinin yönetmeliğe aykırı olması, dere çakıllı/kumu kullanılması, otelin iç yapısında kanuna aykırı değişiklik yapılması, statik projelerinde uygunsuzluk/usulsüzlük yapılması, kolonların tahrip edilmesi, yapı ruhsatının usulsüz olması, yapı denetiminde mühür ihlali yapılması, etriye aralıklarının yüksek olması, kaba inşaat hâlinde 10 yıl beklemesi, zemin etüdü yapılmaması, beton basınç dayanımının yönetmeliğe aykırı olması, çürük otele sağlam raporu verilmesi, imalat hatası yapılması, inşaatın doğru şekilde yapılmaması, çiroz kullanılmaması, granülometrinin iyi olmaması, soğuk derz uygulama hatası yapılması, tali kirişlerin yetersiz olması ve deprem güvenliğinin göz ardı edilmesi şeklinde sıralanabilir. Raporlanan imar sorunlarının görsel temsiline ilişkin kod bulutu Şekil 5'te görülmektedir.

Şekil 5'te görüldüğü üzere rapor edilen imar sorunları, ihmalin ve hataların boyutunun ciddiyetini göstermektedir. Özellikle yapılara kaçak kat çıkılması, beton kalitesinin yönetmeliğe aykırılığı ve donatının yetersiz olması denetimdeki eksiklik ve hataların altını çizmesi açılarından çarpıcıdır.

Otellerin yıkılmasının ardından yapılan bilirkişi incelemeleri tüm maddi hataları gözler önüne sererken, bu hataların görmezden gelinmesinde sorumlu tutulan başka unsurlar da göze çarpmaktadır. Haberlerde geniş yer tutan ve enkazlarında onlarca insanın öldüğü Grand İsis Otel, Kırçuval Otel, Avşar Otel ve Kazancı Otel'in siyasi bağlantıları aracılığıyla denetimlerden usulsüzce geçebildiği sıklıkla vurgulanmıştır (Turizm Gazetesi 2023c; Turizm Günlüğü 2023b; Turizm Haber Merkezi 2023b). Bunun yanı sıra 2018'deki düzenlemeyle yürürlüğe giren imar barışı, rant

hesapları, görev ihmalleri ve Kültür ve Turizm Bakanlığının konaklama tesislerinde plan ve yapı projelerine izin verme yetkisinden vazgeçilmesine ve Bakanlığın proje ve yapılaşmayı denetleme yetkisinin aşamalı olarak yerel yönetimlerin inisiyatiflerine bırakılmasına zemin hazırlayan Büyükşehir Yasası sorumlu gösterilen diğer unsurlardır.

Kahramanmaraş Depremini takip eden hafta Grand İsis Otelini soruşturması başlatılmış, sorumlular hakkında suç duyuruları yapılmış ve tutuklamalar başlamıştır. Grand İsis Davası'na gizlilik kararı geldiği söylentileri çıksa da Adıyaman Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılan açıklamalar gizlilik kararı olmadığını altını çizmiştir. Ayrıca Grand İsis Davası, yıkılan tüm binalar için hazırlanan çatı davadan ayrılmıştır. Yıkılan diğer oteller için açılan/açılacak davalara emsal gücü olduğu düşünüldüğü için tüm kamuoyu ilgisini üzerine çeken Grand İsis Davası'nda taraflar "bilinçli taksirle birden fazla kişinin ölümüne sebep olma" nedeniyle açılan davada atılı suçun niteliğinin değiştirilerek "olası kast ile yargılama" yönünde sürdürülmesini talep etmiştir (Turizm Güncel 2024b). TUREB, KKTC Barolar Birliği, Türkiye Barolar Birliği ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin müdahil olduğu davada TUREB Başkanı Hakan Eğinliçoğlu davanın emsal gücünü ve değerini şu sözlerle açıklamıştır (Turizm Günlüğü 2024):

Bir eğitim gezisi esnasında, İsis Otel'de 40 kişilik kafitemiz depreme yakalandı. 32 arkadaşımız bu otelde hayatını kaybettiler. Bu dava, bozuk plan ve projelerle yapılan evlerde, otellerde ölen insanların davası. Burada çıkacak olan karar emsal bir sonuç olacaktır. Biz sorumluların olası kast ile yargılanmasını istiyoruz. Bu bizim ülkemiz için de önemli. Bundan sonra yapılacak olan binalarda insanlar 50 defa düşünmek zorunda kalmalı.

Depremden sonra yapılan bilirkişi incelemeleri yalnızca yapı denetimindeki ciddi maddi hataları ve ihmalleri değil bu denetim süreçlerindeki siyasi etkilerin ve rant hesaplarının da büyük bir sorun olduğunu göstermektedir. Özellikle Grand İsis Otel, Kırçuval Otel, Avşar Otel ve Kazancı Otel'in denetimlerden geçme noktasında siyasi bağlantılarının kurulması birçok insanın ölme-

sine neden olduğu gibi toplumsal bir duyarlılık da oluşturmuştur. Bu bağlamda Grand İsias Otel, sadece bu davanın mağdurları için değil gelecekte inşa edilecek yapıların güvenliğinin önemini vurgulamak açısından da emsal oluşturmaktadır. Bu nedenlerle bu dava hem toplumsal olarak büyük bir öneme sahiptir hem de yapı güvenliğinin standartlarının uygulanması ve denetlenmesinde teşvik edici niteliktedir.

Deprem Sonrası Çağrışimler

Kahramanmaraş depreminde onlarca otelin yıkılmasının ve yüzlerce insanın bu enkazlarda hayatını kaybetmesinin ardından otellerin deprem güvenliği konusu yeniden gündeme gelmiştir. Bu gündem yalnızca deprem bölgesindeki otellerin değil sayfiye bölgelerindeki otellerin de mercek altına alınmasını sağlamıştır. Turizm Haber Merkezi'nin (2023c) dikkatleri çektiği haber "Felakete davetiye çıkararak vurdumduymaz Antalya Oteli!" başlığıyla manşete taşınmıştır. Analizler sonucunda; otellerle ilgili sorunlu alanlar ve alınması gereken önlemler yapı güvenliği tartışmaları, dere yatağındaki riskli inşaatlar, yıllanmış çürük inşaatlar, yapı stoku tartışmaları; otellerde deprem performans analizi gerekliliği, otellere deprem güvenliği sertifikası, turizm tesislerine sismik izolatör zorunluluğu, otellerde deprem güvenliği çalışmaları ve otellere sıkı denetim gerekliliği başlıklarında toplanmıştır.

Turizm Ajansı'nın "Rehberlerden oteller için denetim çağrısı!" başlığıyla manşete taşındığı haberde (Turizm Ajansı 2023b) Hakan Eğinlioğlu'nun:

Konaklanacak otellerin güvenli olarak inşa edilip edilmediğinin bilinmesinin rehberlerin ve turistlerin can güvenliği açısından ve ülke turizmi açısından önem arz etmektedir. Açıklanan tüm bu nedenler gözetilerek, otel olarak işletilen tesislerin yapı güvenliğinin ivedilikle denetlenmesi, uygun olan ve olmayan otellerin Birliğimiz ve kamuoyu ile paylaşılması konusunda Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ilgili birimlerine, TÜROB, TÜROFED, TÜRSAB, TMMOB ve Türkiye Belediyeler Birliği'ne yazı yazılmıştır.

çağrısına yer verilmiştir.

Turizm Haber Merkezi'nin (2023ç) "Sinpaş'ın Kızılbük'teki otel projesi çürük temel üzerinde

yükseliyor!" başlığıyla manşete taşıdığı haberde ise Marmaris Kent Konseyi'nin çağrısına yer verilmiştir. Güncel Deprem Yönetmeliği'nden önce başlayan inşaatın, projesiyle uyumlu olmadığı belirtilmiş ve Belediye "Güncel hangi yönetmeliklere uygun bu yapı? Ya da sadece deniz manzaralı dev bir mezar inşa edilmesine mi izin veriyorsunuz?" ifadeleriyle göreve çağrılmıştır. Turizm haberlerinde yoğun bir şekilde gündem olan yapı güvenliği tartışmaları Turizm Gazetesi'nde de "İsias Otel ve Yargı" başlığı ile Eski Turizm Bakanı Bahattin Yücel'in köşe yazısında ele alınmıştır. Yücel'in şu sözleri ile otellerin güvenliği için yapı denetiminin ivedilikle yapılması gerektiği vurgulanmaktadır (Turizm Gazetesi 2023ç):

İsias örneği uzmanların kaçınılmaz diyerek nitelikleri, olası İstanbul depremi öncesinde kent içindeki otellerin sıkı bir denetimden geçirilmelerini ve sonuçlarının objektif ölçütlere göre değerlendirilerek, radikal önlemler alınmasını zorunlu hâle getirdi.

Turizm Günlüğü, Seventur'un sahibi Deniz Emin Tüfekçi'nin "Deprem Aklımızı Başımıza Getirmeye Yetti mi!" yazısını "Depremde yıkılan 25 otelden sonra ne yaptık?" başlığıyla manşete taşımıştır (Turizm Günlüğü 2023c). Otellerin olası bir deprem durumunda ne derece güvenli olup olmadığının eleştirel bir dille sorgulandığı bu yazıda yapı güvenliği tartışmalarının yanı sıra otellerin deprem performans analizinin de yapılması gerektiğine değinilmiştir.

Turizm Haber Merkezi'nin (2023d) "Turizm tesislerinde zorunlu sismik izolatörün kullanılması ile ilgili önemli karar!" ve Turizm Güncel'in (2023g) "Kuşadası'ndaki turizm tesislerine sismik izolatör zorunluluğu geliyor!" başlıklarıyla manşetlerine taşıdığı haberlerde, depremde sismik izolatör bulunan bazı kamu binalarında hasar olmaması nedeniyle sismik izolatör gerekliliğini gündemine taşımıştır. Kuşadası Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, gerçekleştirdikleri meclis toplantısında;

birinci derece deprem bölgesinde bulunan Kuşadası'nda olası bir depremden sonra hemen kullanılması gereken binalarda, turizm tesislerinde, insanların kısa süreli ve yoğun ola-

rak bulunduğu binaların tamamında, zemin kat dahil dört kat ve üzerindeki yeni yapılacak tüm konut, iş yerlerinde sismik izolatör kullanımının zorunlu hâle getirilmesini

talep etmiştir.

Kahramanmaraş Depremi telafisi mümkün olmayan kayıplara yol açmıştır. Yaşanan büyük yıkım ve can kayıpları diğer birçok kritik noktayla birlikte otel güvenliği konusunu da gündeme taşımış, yapı güvenliği ve denetim süreçlerinin önemini ne derece hayati olduğunu acı bir şekilde göstermiştir. Turizm medyasına yansıyan bilirkişi raporları, tüm bu ihmallerin ve ihlallerin boyutunu vurgulamış; siyasi bağlantıların denetim mekanizmasını nasıl zedelediğini göstermiş ve yerel yönetimlerin bu süreçteki rolünü de sorgulamıştır. Bu noktada, bütüncül bir anlayışla tüm paydaşların yapı güvenliğinin sağlanması ve denetlenmesinde birlikte hareket etmesi gerekmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Kente karşı işlenen suçlar kentin doğal görünümüne, kültürel ve fiziksel yapısına verilen zararları içermenin yanında kentlilere ve kentli haklarına verilen zararı da içermektedir. Bu zararlar, genellikle imar planlarına uymama, hızlı ve sağlıklı kentleşme, kontrol edilemeyen nüfus artışı, toplumsal dokunun zarar görmesi ve rant elde etme dürtüsü gibi nedenlerle ortaya çıkmaktadır. Kente karşı suçlar, çok kez acı şekilde deneyimlendiği üzere deprem gibi bir ülke gerçeğinin felakete dönüşmesiyle sonuçlanmaktadır. Zira 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen Kahramanmaraş-Pazarcık merkezli 7,7 ve Kahramanmaraş-Elbistan merkezli 7,6 büyüklüklerindeki depremler yüzyılın felaketi olarak adlandırılmıştır.

Bu çalışmada, kente karşı işlenen suçlar bağlamında değerlendirilen insan yararına aykırı imar uygulamaları Kahramanmaraş depreminde yıkılan oteller üzerinden incelenmiş ve özellikle Grand İsias Otel örneğinden yola çıkarak depremde yıkılan tüm otellerin durumunun ve imar hatalarının çerçevesinin turizm haberciliği bakış açısıyla nasıl temsil edildiği anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, deprem

bölgesinde turizm işletme belgeli ve basit konaklama turizm işletme belgeli tesisler olmak üzere toplam 47 otelin Kahramanmaraş depreminde yıkıldığını ve otellerin enkazlarında yüzlerce kişinin hayatını kaybettiğini göstermiştir. Araştırma kapsamındaki beş turizm haber platformu incelendiğinde, yıkılan otellere ilişkin gündeme en fazla Turizm Haber Merkezi'nin, en az ise Turizm Gazetesi'nin yer verdiği anlaşılmıştır. Yıkılan otellerde hayatını kaybedenlerle ilgili sonuçlar, yoğun bir şekilde Grand İsias Otel üzerinden Türkiye eğitim gezisinde olan turist rehberi adaylarının ve KKTC'li çocuk voleybolcuların haberleştirildiğini ortaya koymuştur.

Depremde yıkıldığı ve çok sayıda insanın hayatını kaybettiği rapor edilen 23 otelden önemli bir kısmının yalnızca liste olarak verildiği; bunların arasından yalnızca Grand İsias Otel, Alice Otel, Arıkan Otel, Avşar Otel, Kazancı Otel ve Kırçoval Otel'in yıkılmasının haberleştirildiği anlaşılmıştır. Otellerle ilgili yapılan tematik incelemelerin sonuçları ise kente karşı işlenen suçların imar uygulamaları ile doğrudan bağlantılı olduğunu göstermiştir. Özellikle otellere kaçak kat çıkılması yoluyla yapı ruhsatlarının ihlal edilmesi en yoğun şekilde göze çarpan hatalı imar uygulamalarındandır. Yıkılan otellerde hayatını kaybedenlerin hak arama mücadelesini ifade eden ve Grand İsias Davası adıyla kamuoyunun dikkatini çeken dava, müdahillerin "bilinçli taksirle birden fazla kişinin ölümüne sebep olma" nedeniyle açılan davada atılı suçun niteliğinin "olası kast ile yargılama" yönünde devam ettirilmesi talepleri ile gündeme gelmiştir.

Alanyazındaki çalışmalar, kente karşı işlenen suçların kapsamı, kente karşı suçların sorumlularının belirlenmesi, hangi eylemlerin kente karşı suç kapsamına girdiği, kente karşı suç ve kent suçu ayrımlarının yapılmasına yönelik bilgilerin verildiği çalışmalardan oluşmaktadır. Kente karşı suçun aktörlerinin kent halkı, sivil toplum kuruluşları, merkezi ve yerel yönetimler olduğu (Karasu 2007b) ve kapsamının çok geniş olmasıyla birlikte özellikle imar suçlarına odaklandığı (Mengi 2007; Kalonya ve Yıldırım 2020; Köseoğlu ve Sönmez 2022) görülmüştür. Mevcut araştırmanın sonuçları, turizm haberciliğinin

de geniş yer tutan ve yüzlerce insana mezar olan Grand İsiya Otel, Kırçuval Otel, Avşar Otel ve Kazancı Otel'in sahiplerinin siyasi bağlantıları aracılığıyla kente karşı suç işlediklerini göstermiştir. Siyasi güç sahipleri ile ilişkili bu rant suçunun işlenmesine zemin hazırlayan ortam, Chiodelli'nin (2019) çalışmasında Desio Vakası'nı meydana getiren ve suçu kolaylaştırıcı zeminin karar mercilerine baskı uygulayarak oluşturulması durumu ile örtüşmektedir.

Araştırmada ayrıca imar barışı, rant hesapları, görev ihmalleri olduğu tespit edilmiş ve alan yazındaki diğer çalışmalarla benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Neoliberal ekonomi politikalarının devletin denetim gücünü kırması durumu (Mosedale 2016) özellikle ahbaplık üzerinden kurulan rant ilişkileri, yabancı yatırımcılara denetimlerin azaltılması bu çalışmalarda kente karşı suçlar ölçeğinde vurgu yapılan sebepler arasındadır (Green 2005; Barbieri vd. 2007; Tseng vd. 2008; Chiodelli 2019; Urano 2022). Adam Smith'in 18. yüzyıldaki söylemleri aracılığı ile liberal kapitalizmin temellerinin atıldığı dönemin mottosu olan "Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler!" (Laissez faire, laissez passer!) öğretisinin (Aydın 2003) neoliberal dönemde de benimsenmesinin sonuçları kente karşı suçların denetim ve kontrol ile önlenemez olmasının fakat görmezden gelinen ihlallerin faciaya dönmesinin önünü açmıştır. Ayrıca neoliberal pratikler nedeniyle genel yönetimlerden yerel yönetimlere aktararak bölünen güç yapısı, oy kaygısı ve rant elde etme güdüsü ile suistimal edilebilir yapıdadır (Dündar 2015). Araştırmanın sonuçlarında görüldüğü görüldüğü üzere çokça sorgulanan denetimsizlik vurgusu bu kaygı ve güdünün temeline dayandırılabilir. Dolayısıyla deprem afetine karşı kırılgan olan Türkiye gibi bir ülkede bu afetlerin felakete dönüşmemesi için denetimlerin sıklaştırılması ve özellikle 1982 Turizm Teşvik Kanunu çerçevesinde kolaylaştırılan turizm yatırımlarına yönelik imar ve yapı kontrollerinin artırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Benzer şekilde imar affı, imar barışı gibi uygulamaların "tasfiye, ıslah ve önleme" amaçlarına (Yaşar 2019) uygun bir biçimde yürütülmesi ve bu uygulamaların as-

lına uygun şekilde gerçekleştirildiğinin denetlenmesi gerekmektedir.

Karaman ve Foroughi'nin (2023) otellerde güvenlik meselesine dikkat çektikleri çalışmada turizm işletmelerinin deprem sonrasında depremezedelere konaklama imkânı sunması gibi işlevleri dolayısıyla deprem yönetmeliklerine uygun inşasının çok önemli olduğu vurgulanmıştır. Tekeli (2021) bu düşüncüyü destekler nitelikte söylemlerde bulunmuş ve eğer deprem bölgesine bir otel/konaklama işletmesi yapılacaksa depreme dayanıklı olması ve çok katlı olmaması gerekliliğinin üzerinde durmuştur. Bir deprem ülkesi olan Türkiye'de turizm işletmelerinde depreme yönelik risk değerlendirmelerinin yapılması gerektiğinin altı çizilmiştir. Mevcut otellerde güçlendirme ve dayanıklılık sağlayan uygulamalar yapılması, yeni inşa edilecek olan otellerin de deprem yönetmeliğine uygun olarak inşa edilmesi sayesinde otellerde depremler sonucunda oluşan can ve mal kayıplarının azaltılabileceği belirtilmiştir.

Mevcut araştırmada da deprem sonrası çarşılar çerçevesinde otellerle ilgili sorunlar ve alınması gereken önlemler çerçevesinde yapı güvenliği tartışmaları, dere yatağındaki riskli inşaatlar, yıllanmış çürük inşaatlar, yapı stoku tartışmaları; otellerde deprem performans analizi gerekliliği, otellere deprem güvenliği sertifikası, turizm tesislerine sismik izolatör zorunluluğu, otellerde deprem güvenliği çalışmaları ve otellere sıkı denetim gerekliliği gündeme gelmiştir. Ayrıca depremde hasar almayan ya da az hasar alan otellerin deprem yönetmeliğine uygun inşa edildiği buna karşın yıkılan otellerde ise çok sayıda hatalı imar uygulamalarının gerçekleştiği anlaşılmıştır. Özellikle otellere kaçak kat çıkılmasının en yaygın rastlanan imar hatası olduğu tespit edilmiştir.

Sınırlılıklar ve Öneriler

Bu çalışma kente karşı işlenen suçlar çerçevesinde Kahramanmaraş depreminde yıkılan otellerin durumunu ve hataların çerçevesini turizm haberciliği bakış açısından açıklasa da bazı sınırlılıklara sahiptir. Araştırma kapsamının yalnızca çevrim içi turizm haber platformlarıyla sınırlı

tutulması önemli bir kısıt olarak kabul edilebilir. Gelecek araştırmalarda ulusal ve uluslararası basında yayımlanan haberler incelenerek kapsamlı bir arşiv taraması yapılabilir ve analizler gerçekleştirilebilir. Araştırmanın diğer bir sınırlılığı ise yıkılan otellerin yalnızca Kahramanmaraş depremi üzerinden değerlendirmeye alınmasıdır. Türkiye’de 1900-2023 yılları arasında gerçekleşen 269 depremde çok sayıda insanın hayatını kaybettiği (Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu 2023) düşünüldüğünde depremlerde yıkılan ve konuklarına mezar olan birçok otelin durumu incelemeye alınabilir. Örneğin Van depreminde yıkılan otellerle ilgili çok sayıda haber gerek turizm basınında gerekse ulusal basında çok sayıda habere konu edilmiştir.

Son olarak gelecek araştırmalarda turizm medyasında yer alan haberlerin ilgi, çıkar ve kör noktalarını ortaya koyabilecek genişlikte veriler toplanabilir; kente karşı işlenen suçlara ilişkin haberler daha geniş bir zaman aralığı belirlenerek incelenebilir ve bir harita üzerinde ilişkiler ağı üzerinden açıklanarak bu suçları yaratan güç odaklarını ortaya koyan bulgular elde edilebilir. Kente karşı işlenen suçların özellikle hatalı imar uygulamaları bağlamında ortaya çıktığı düşünüldüğünde İmar Barışı’nın yürürlüğe girmesini takip eden dönemlerdeki haberler incelenerek deprem öncesi ve sonrası haberlerin ilişkisi ortaya koyulabilir. Böylece ülkede gerçekleşen diğer depremlerde yıkılan oteller derinlemesine incelenip otellerin güvenliği canlı bir şekilde gündemde tutulabilir.

Teşekkür: Bu çalışmanın son hâlini almasındaki emeklerinden dolayı Arş. Gör. Songül Çilem KAYA’ya teşekkürü bir borç biliriz.

KAYNAKÇA

- AFAD (2023). Kahramanmaraş’ta Meydana Gelen Depremler Hk. Basın Bülteni-36. <https://www.afad.gov.tr/kahramanmarasta-meydana-gelen-depremler-hk-36>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Akalın, M. (2018). *Kente Karşı İşlenen Suçların Faili İmar Afları*. Konya: İksad Yayınevi.
- Aksoy, E. (2007). Suç ve Güvenli Kent Yaklaşımı, *TMMOB Ankara Şubesi Yayınları*, 06 (55): 11-15.
- Aliağaoğlu, A. ve Uğur, A. (2021). Kentlerde Suç ve Suça İten Sebepler, Suçla İlgili Teorik Çalışmalar, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 26 (45): 37-54.

- Alp, B. (2012). Kente Karşı Suç Kavramına Kıyılı Alanlarındaki İmar Uygulamaları Çerçevesinden Bir Bakış: Kuşadası Örneği (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Arslan, E. (2022). Nitel Araştırmalarda Geçerlilik ve Güvenilirlik, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Özel Sayı, (51): 395-407.
- Aydın, M. K. (2003). Kapitalizm ve Kriz, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (6): 1-10.
- Bahçeci, H. I. (2017). Neoliberalizmin Kentsel Mekândaki Tezahürü Olarak Kentsel Dönüşüm, *Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives*, 5 (1): 36-47.
- Barbieri, C. B., Schwarzbald, A. ve Raya Rodriguez, M. T. (2007). Environmental Crime Investigation in Arroio Do Meio, Rio Grande Do Sul, Brazil: Tannery and Shoe Factory Waste Landfill Case Study, *Environmental Forensics*, 8 (4): 361-369.
- Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as A Qualitative Research Method, *Qualitative Research Journal*, 9 (2): 27-40.
- Charmaz, K. (2006). *Constructing Grounded Theory: A Practical Guide Through Qualitative Analysis*. Londra: Sage Publications.
- Chiodelli, F. (2019). The Illicit Side of Urban Development: Corruption and Organised Crime in the Field of Urban Planning, *Urban Studies*, 56 (8): 1611-1627.
- Creswell, J. W. ve Poth, C. N. (2016). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. Londra: Sage Publications.
- Cumhuriyet Gazetesi (2023). Depremde Onlarca Kişiyi Mezar Olmuştur... Yıkılan İsis Otel’de ‘gizlilik’ bilmececi, <https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiyede-premde-onlarca-kisiye-mezar-olmustu-yikilan-isis-otelde-gizlilik-bilmececi-2053687>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Cumhuriyet Gazetesi (2024). Kırçoval Otel’de Delil Karartma Riski, https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/kircuval-otelde-delil-karartma-riski-2171345?utm_medium=AramaSonuc&utm_source=AramaSonuc, Erişim tarihi: 07 Şubat 2024.
- Çelik, Z. (2012). Neoliberalizmin Kısa Tarihi, *İdealkent*, 3 (7): 187-193.
- Dündar, H. (2015). İmar Kirliliğine Neden Olma Suçu, *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5 (1): 87-110.
- Dünya Sağlık Örgütü (2023). Türkiye Earthquakes - 1 year on, <https://www.who.int/europe/news-room/spotlight/turkiye-earthquakes-1-year-on>, Erişim tarihi: 06 Şubat 2024.
- Ertan, K. A. (2014). *Kent ve Kentli Hakları*. Ankara: Türkiye ve Orta-Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.
- Gazete Duvar (2023). ‘İlk Sarsıntıda Yıkılan Oteller ‘Hasarsız’ Raporunu Nasıl Aldı?’, <https://www.gazeteduvar.com.tr/ilk-sarsintida-yikilan-oteller-hasarsiz-raporunu-nasil-aldi-haber-1605000>, Erişim tarihi: 07 Şubat 2024.
- Geray, C. (2007). Güvenli Kent ve Kente Karşı Suç Üzerine, *TMMOB Ankara Şubesi Yayınları*, 06 (55): 50-55.
- Green, P. (2005). Disaster By Design: Corruption, Construction and Catastrophe, *British Journal of Criminology*, 45 (4): 528-546.
- Haber Dairesi (2023). Konyalı TIR Şoförü Malatya’daki Otel Enkazında Can Verdi, <https://haberdairesi.com/turkiyel>

- konyali-tir-soforu-malatyadaki-otel-enkazinda-can-verdi-89978h*, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Habertürk Gazetesi (2023a). 31 Kişiyi Mezar Olan Rezidansın Bilirkişi Raporu "Pes" Dedirtti!, <https://www.haberturk.com/31-kisiye-mezar-olan-rezidansin-bilirkisi-raporu-pes-dedirtti-malatya-haberleri-3631252>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Habertürk Gazetesi (2023b). Depremde 14 Kişinin Öldüğü Kahramanmaraş'taki Arıkan Otel'in Taşıyıcılarında Yetersizlik Tespit Edildi, <https://www.haberturk.com/kahramanmaras-haberleri/33246922-depremdede-14-kisinin-oldugu-kahramanmarastaki-arikan-otelin-tasiyicilarinda-yetersizlik>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Kalonya, D. H. ve Yıldırım, Z. (2020). Kent Suçu ya da Kente Karşı Suç: İzmir Örneği, *İdealkent*, 11 (30): 747-766.
- Karadağ, A. ve Durukan, Z. (2022). Neoliberal Kentleşmenin Mekânsal Yansıması Olarak Güvenlikli Siteler ve Türkiye, *Ege Coğrafya Dergisi*, 31 (1): 207-220.
- Karaman, A. ve Foroughi, S. (2023). Turizm İşletmelerinin Deprem Yönetmeliğine Göre Yapılması ve Değerlendirilmesi İçinde Ç. Ünüsan, M. Sezgin ve A. Köseoğlu (Editörler) *Deprem ve Turizm* (ss. 7-19). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Karasu, M. A. (2007a). İmar Uygulamaları Bağlamında Kente Karşı Suç (Basılmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasu, M. A. (2007b). Kente Karşı İşlenen Suçlar ve Suçun Aktörleri, *TMMOB Ankara Şubesi Yayınları*, 06 (55): 56-63.
- Karo, E. (2017). Kente Karşı Suç Türü Olarak Yasadışı Yapılaşma İçinde Ç. *Hikmet Uluslararası Hakemli İlimi Araştırma Dergisi*, 15 (30): 54-69
- Keleş, R. (2007). Kente Karşı Suç, *TMMOB Ankara Şubesi Yayınları*, 06 (55): 45-47.
- Keleş, R. ve Mengi, A. (2017). *Kent Hukuku*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Köseoğlu, F. G. ve Sönmez, F. N.Ö. (2022). Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projesi Kente Karşı İşlenmiş Bir Suç Mudur?, *İdealkent*, 37 (13): 1963-1980.
- Lincoln, Y. ve Guba, E. (1985). *Naturalistic Inquiry: Establishing Trustworthiness*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Mengi, A. (2007). Kente Karşı Suç-İmar Suçu, *TMMOB Ankara Şubesi Yayınları*, 06 (55): 47-49.
- Milliyet Gazetesi (2023). Makyajlanmış Ölüm Rezidansı, <https://www.milliyet.com.tr/gundem/makyajlanmis-olum-rezidansi-6900792>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Mosedale, J. (2016). Conclusion: Tourism and Neoliberalism: States, the Economy and Society. İçinde; *Neoliberalism and the Political Economy of Tourism* (ss. 157-166). Londra: Routledge.
- Sabah Gazetesi (2023). 32 Emekçi Aynı Yerde Hayatını Kaybetti, <https://www.sabah.com.tr/yasam/32-emekci-ayni-yerde-hayatini-kaybetti-6373561>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Sezgin M. ve Karagöz B. S. (2023). Kahramanmaraş Depreminin Konaklama İşletmelerine Etkisi ve Fay Tehdid. İçinde; Ç. Ünüsan, M. Sezgin ve A. Köseoğlu (Editörler) *Deprem ve Turizm* (ss. 105-118). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Sözcü (2023). Usulsüzlüğün Üstü İmar Barışıyla Kapatıldı, 31 Kişiyi Mezar Oldu, <https://www.sozcu.com.tr/usulsuzlugun-ustu-imar-barisiyla-kapatildi-31-kisiye-mezar-oldu-wp7838824>, Erişim tarihi: 09 Şubat 2024.
- Takvim Gazetesi (2023). Malatya Avşar Otel'de Can Pazarı! Sahibi Osman Avşar Konuştu!, Yerle Bir Olan Avşar Otel'de Kaç Kişi Var, Enkaz Altındakiler Kurtarıldı mı? <https://www.takvim.com.tr/haberler/2023/02/07/malatya-avsar-otelde-can-pazarı-osman-avsar-konusu-yerle-bir-olan-avsar-otelde-kac-kisi-var-enkaz-altindakiler-kurtarildi-mi/3>, Erişim tarihi: 07 Şubat 2024.
- TCK (2004). Türk Ceza Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5237.pdf>, Erişim tarihi: 05 Şubat 2024.
- Tekeli, H. N. (2021). Turizm Yatırım Projelerinde, Yatırım Kararını ve Yatırım Yeri Seçimini Etkileyen Faktörler. İçinde; Ş. Karabulut (Editör) *İşletmecilik Pazarlama ve Kültür Perspektifinden Turizm* (ss. 29-38). Ankara: Detay Yayıncılık.
- TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası (2019). Kent Suçları Haritası, <https://izmir.imo.org.tr/TR,42839/kent-suclari-haritasi.html>, Erişim tarihi: 06 Şubat 2024.
- TRT Haber (2023). Adıyaman'da 5 Kişinin Hayatını Kaybettiği Otel Neden Yıkıldı?, <https://www.trthaber.com/haber/turkiyeliadiyamanda-5-kisinin-hayatini-kaybettigi-otel-neden-yikildi-748671.html>, Erişim tarihi: 07 Şubat 2024.
- Tseng, P. K., Chiang, C. M., Hu, H. Y. ve Chen, C. Y. (2008). Categories of Building Violations and Environmental Externalities-Empirical Observation in Taiwan, https://www.prrs.org/uploads/763/1742/Tseng_Categories_Of_Building_Violations_And.pdf, Erişim Tarihi: 18 Mart 2024.
- Turizm Ajansı (2023a). Depremde Yıkılan Otelin Sahibine Tahliye!, <https://www.turizmajansi.com/haber/depremdelikilan-otelin-sahibine-tahliye-h61223>, Erişim tarihi: 07 Şubat 2024.
- Turizm Ajansı (2023b). Rehberlerden Oteller İçin Denetim Çağrısı!, <https://www.turizmajansi.com/haber/rehberlerden-oteller-icin-denetim-cagrisi-h58588>, Erişim Tarihi: 14 Nisan 2023.
- Turizm Gazetesi (2023a). Bakanlık açıkladı: Deprem bölgesinde 81 otel yıkıldı, <https://www.turizm gazetesi.com/haber/bakanlik-acikladi-deprem-bolgesinde-81-otel-yikildi/84543>, Erişim tarihi: 18 Ocak 2024.
- Turizm Gazetesi (2023b). Depremde Yıkılan 23 Otelden 2'sinin Sahibi Tutuklandı, <https://www.turizm gazetesi.com/haber/depremdelikilan-23-otelden-2-sinin-sahibi-tutuklandi/84396>, Erişim tarihi: 07 Şubat 2024.
- Turizm Gazetesi (2023c). İşte Depremde Yıkılan 23 Otel: Sahipleri, Siyasi İlişkileri ve Diğer Bilgiler, <https://www.turizm gazetesi.com/haber/iste-depremdelikilan-23-otel-sahipleri-siyasi-iliskileri-ve-diger-bilgileri/84372>, Erişim tarihi: 18 Ocak 2024.
- Turizm Gazetesi (2023ç). İsias Otel ve Yargı, <https://www.turizm gazetesi.com/yazili/isias-otel-ve-yargi/3855>, Erişim Tarihi: 20 Şubat 2023.
- Turizm Güncel (2023a). Bakanlık Depremde Çöken ve Zarar Gören Otel Sayısını Açıkladı, <https://www.turizm guncel.com>.

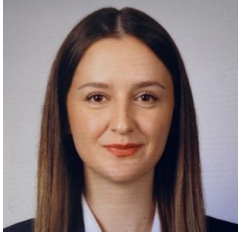
- com/haber/bakanlik-depremde-coken-ve-zarar-goren-otel-sayisini-acikladi*, Erişim tarihi: 14 Nisan 2023
- Turizm Güncel (2023b). Depremde Yıkılan Kırçuval Otel'in Davasında Bir Tahliye Daha, <https://www.turizmguancel.com/haber/depremde-yikilan-kircuval-otelin-davasinda-bir-tahliye-daha>, Erişim tarihi: 07 Şubat 2024.
- Turizm Güncel (2023c). Korkunç! Malatya'daki Depremde 4 Otel ve Bir Rezidans Çöktü, <https://www.turizmguancel.com/haber/korkunc-malatyadaki-depremde-4-otel-ve-bir-rezidans-coktu>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Turizm Güncel (2023ç). Trend Garden Residence Yerle Bir Oldu, <https://www.turizmguancel.com/haber/uc-yil-once-yapilan-trend-garden-residence-yerle-bir-oldu>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Turizm Güncel (2023d). Depremde Çöken Saffron Hotel ile İlgili Dikkat Çeken Bilgi, <https://www.turizmguancel.com/haber/depremde-coken-saffron-hotel-ile-ilgili-dikkat-ceken-bilgi>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Turizm Güncel (2023e). Kazancı Otelin Sahibi de Gözaltında, <https://www.turizmguancel.com/haber/kazanci-otelin-sahibi-de-gozaltinda>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Turizm Güncel (2023f). Depremde Çöken İsis Hotel Hakkında Suç Duyurusu, <https://www.turizmguancel.com/haber/depremde-coken-isis-hotel-hakkinda-suc-duyurusu>, Erişim tarihi: 14 Nisan 2023.
- Turizm Güncel (2023g). Kuşadası'ndaki Turizm Tesislerine Sismik İzolatör Zorunluluğu Geliyor, <https://www.turizmguancel.com/haber/kusadasindaki-turizm-tesislerine-sismik-izolator-zorunluluğu-geliyor>, Erişim tarihi: 14 Nisan 2023.
- Turizm Güncel (2024a). 17 Kişinin Öldüğü Kırçuval Otel İle İlgili 'Delil Karartma' Uyarısı, <https://www.turizmguancel.com/haber/17-kisinin-oldugu-kircuval-otel-ile-ilgili-delil-karartma-uyarisi>, Erişim tarihi: 07 Şubat 2024.
- Turizm Güncel (2024b). 72 Kişiye Mezar Olan İsis Otelin Sahibi Mahkemede Kendini Nasıl Savundu? <https://www.turizmguancel.com/haber/72-kisiye-mezar-olan-isis-otelin-sahibi-mahkemede-kendini-nasil-savundu>, Erişim tarihi: 9 Ocak 2024.
- Turizm Günlüğü (2023a). Depremde Yıkılan Kazancı Otel'in Sahibine Gözaltı, <https://www.turizmgunlugu.com/2023/02/19/depremde-yikilan-kazanci-otelin-sahibine-gozalti/>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Turizm Günlüğü (2023b). Depremde Yıkılan Bazı Oteller ve Siyasi Bağlantıları..., <https://www.turizmgunlugu.com/2023/02/22/iste-depremde-yikilan-bazi-oteller-ve-siyasi-baglantilari/>, Erişim tarihi: 14 Nisan 2023.
- Turizm Günlüğü (2023c). Depremde Yıkılan 25 Otelden Sonra Ne Yaptık?, <https://www.turizmgunlugu.com/2023/03/10/depremde-yikilan-25-otelden-sonra-ne-yaptik/>, Erişim tarihi: 14 Nisan 2023.
- Turizm Günlüğü (2024). İsis Otel Davası Başladı, <https://www.turizmgunlugu.com/2024/01/03/isis-otel-davasi-basladi/>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Turizm Haber Merkezi (2023a). Enkaza Dönen Otelin Kolonlarını Kesmişler!, <https://www.turizmhabermerkezi.net/enkaza-donen-otelin-kolonlarini-kesmisler/19410/>, Erişim tarihi: 08 Şubat 2024.
- Turizm Haber Merkezi (2023b). İşte depremde yıkılan otellerin siyasi bağlantıları!, <https://www.turizmhabermerkezi.net/iste-depremde-yikilan-otellerin-siyasi-baglantilari/19445/>, Erişim tarihi: 11 Nisan 2023.
- Turizm Haber Merkezi (2023c). Felakete davetiye çıkaran vurdumduymaz Antalya oteli!, <https://www.turizmhabermerkezi.net/felakete-davetiye-cikaran-vurdumduymaz-antalya-oteli/19404/>, Erişim tarihi: 11 Nisan 2023.
- Turizm Haber Merkezi (2023ç). Sinpaş'ın Kızılbük'teki Otel Projesi Çürük Temel Üzerinde Yükseliyor!, <https://www.turizmhabermerkezi.net/sinpas-in-kizilbuk-teki-otel-projesi-curuk-temel-uzerinde-yukseliyor/19420/>, Erişim tarihi: 11 Nisan 2023.
- Turizm Haber Merkezi (2023d). Turizm Tesislerinde Zorunlu Sismik İzolatörün Kullanılması ile İlgili Önemli Karar!, <https://www.turizmhabermerkezi.net/turizm-tesislerinde-zorunlu-sismik-izolatorun-kullanilmasi-ile-ilgili-onemli-karar/19511/>, Erişim Tarihi: 12 Nisan 2023.
- Turizm Haber Merkezi (2024). Onlarca Kişiye Mezar Olan Otelin Sahibi Zafer Kırçuval Serbest! Delillerde Karartma Riski, <https://www.turizmhabermerkezi.net/onlarca-kisiye-mezar-olan-otelin-sahibi-zafer-kircuval-serbest-delillerde-karartma-riski/21534/>, Erişim tarihi: 07 Şubat 2024.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2023). Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu, <https://www.sbb.gov.tr/2023-kahramanmaraş-ve-hatay-depremleri-raporu/>, Erişim tarihi: 17 Ağustos 2023.
- Urano, D. G. (2022). Tourism and Environmental Crimes: A Critical Analysis of the Environmental Impacts of Tourism Through the Lenses of Green Criminology (*Basılmamış Doktora Tezi*). Brezilya: Rio Grande Üniversitesi Federal Merkezi Kuzey Avrupa Sosyal Tesisleri Lisansüstü Turizm Uygulama Programı.
- Wirth, L. (1938). Urbanism As A Way of Life. *Chicago Journals*, 44 (1): 1-24, <https://www.sjsu.edu/people/saul.cohn/courses/city/s0/27681191Wirth.pdf>, Erişim tarihi: 06 Şubat 2024.
- Yahyagil, M. Y. (1998). Kentlerin Kültürün Gelişmesindeki Etkileri, *İstanbul Journal of Sociological Studies*, 25: 105-120.
- Yaşar, Ö. (2019). Türkiye'de İmar Aflarının Etkileri: İmar Barışı Örneği (*Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Kent ve Çevre Bilimleri Ana-bilim Dalı.

Arzu Toker - Rümeysa Unat

Arzu TOKER

Anadolu Üniversitesi Turizm Yüksekokulu'ndan mezun oldu (2007). Yüksek lisans derecesini Anadolu Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı'ndan (2011), doktora derecesini de Anadolu Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı'ndan aldı (2019). Anadolu niversitesi'nde çalışmaya başladı (2012) Doçentlik unvanını Turizm alanında aldı (2023). Halen Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi görev yapmaktadır. Temel alışma alanları turizm sosyolojisi, turizm tarihi (mikro tarih) ve nitel araştırma yöntemleridir.

Rümeysa UNAT

Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü'nden mezun oldu (2023). Yüksek lisans derecesine Anadolu Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı'nda (2023) başladı. Nevşehir Hacı Bektaş Veli niversitesi'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı (2024). Temel alışma alanları turizm yönetimi, otelcilik yönetimi ve turizm sosyolojisidir.